

IRODALOM.

A cseh unitáriusok könyvei. Amikor a prágai régi várhegyről a Károlyhídon át beérkeztem a Károly-uccába, egy érdekes cégtábla tűnt a szemembe egy könyvesbolt felett. A cégtáblán ez az egyszerű rövid név áll: *Unitaria*. A prágai unitáriusok fiatal lelkészének, br. Hašpl M. A.-nak kalauzolása mellett alkalmam volt itt a cseh unitarizmust propagáló könyvekkel megismerkednem. A *svobodneho bratrstvi*, a szabad testvériség, mint egy társadalmi alakulat szerveződött meg 1922 áprilisában dr. Norbert Fabian Čapek vezetése és irányítása mellett. 1930 júniusában az állam is elismeri őket, s „česko-slovenšti unitaři“ néven, a cseh állam tizenharmadik recepta religióját alkotják. Minden anyagi támogatás nélkül, saját erejükre támaszkodva érték el azt, hogy ma már kb. 15.000 hívővel rendelkeznek. Mindnyájunk érdeklődésére tarthat számot irodalmi munkásságuk, melyet egy pár adattal a következőkben akarok megvilágítani.

Az unitárius gondolatot cseh nyelven hirdető könyveket, a csehországi unitarizmus lelkes megteremtője és odaadó munkása, dr. Čapek írta. Az első könyv 1921-ben jelent meg: *Cestouk obrode — Az újjászületés útja*. A munka címe megadja tartalmának eszmemenetét épen úgy, mint a következő munkáé: *Silna vule — Erős akarat* 1924. Legtermékenyebb az 1925-ik esztendő. Ebben az évben a következő munkák látnak napvilágot: *Nálada — Hangulat*. Második kiadása ebben az évben hagyta el a nyomdát; és a két kiadás eddig 8000 példányban fogyott el. *Nová brázda — Új barázda*. A cseh unitáriusok kátéja, amelyik öt esztendő alatt 5000 példányban fogyott el. A káté három részben — múlt, jelen, jövő — tárgyalja a vallásos élet égetően fontos kérdéseit. Angol fordítása készen van s rövid időn belül meg fog jelenni. *Rytmus tvurciho zivotá — A teremtő élet ritmusa*. A *Hangulat* című munka folytatása. *Pisne svobodneho bratrstvi — A szabad testvériség dalai*. A cseh unitáriusok énekeskönyve, melynek szövegeit és a dallamokat

legnagyobb részt mind dr. Čapek írta és szerkesztette. 1926-ban az énekek külön, több új énekkel kibővítve ismét megjelentek. *Manzelstvi — A házasság.* 1927. A könyv a mai modern vallásos ember házasesetének irányelveit jelöli meg. *Modern religious education — A modern vallásos nevelés.* Angol nyelven megjelent dolgozat, melyet a szerző 1927-ben a Christians and other Religious Liberals nemzetközi kongresszusán olvasott fel. Dr. Čapek beszédei és előadásai most sorozatosan meg fognak jelenni *A győzedelmes élet könyvtára* címen megindított új sorozatban. *Cesty a Cile — Utak és célok* címen 1924-ben folyóiratot indítottak meg, amelyik most VIII-ik évfolyamában havonta 20 oldalas terjedelemben jelenik meg, szép kiállításban, képekkel illusztrálva, párezres példányszámban.

Az alig nyolc esztendőös multa visszatekintő cseh unitárizmus nagy irodalmi munkásságot fejtett ki s reméljük, hogy ez a jövőben csak növekedni fog, mert dr. Čapek mellett most már három fiatal lelkész, két férfi: *Haspl* és *Ziska* és egy nő: *Hasplova-Capěkova* dolgozik az unitárizmus eszméinek terjesztésén.

Prága.

Ferencz József.

Az Unitárius Irodalmi Társaság meg akarja valósítani az unitárius könyvkiadást. Az Unitárius Irodalmi Társaság november 8-án elhatározásaiban igen jelentős választmányi ülést tartott dr. Ferenczy Géza főgondnok elnöklete alatt. Már az elnöklő főgondnok is egész unitárius szellemi életünket mélyen érintő ideákat ébresztett fel a jelenlevőkben megnyitó beszédével, majd a beérkezett pályamunkákról szóló rövid jelentést s az 1930. évi munkásságról szóló ismertetést terjesztette elő S. Nagy László főtítkár. A további határozatok alapját egy, az 1931. év folyamán Kolozsvárt tartandó felolvasó ülés-sorozat és új pályázatok kiírásának megbeszélése képezték. Ezután került sor a társaság minden tagja által hön óhajtott régi vágnak egy lépéssel való továbbvitelére: az unitárius könyvkiadás lehetőségének közelebbi mérlegelésére. A választmány elvileg elfogadta S. Nagy László főtítkár tervezetét, amely szerint a társaság előfizetést fog hirdetni egy sorozatra, amely megfelelő számu előfizető jelentkezése után kötetenként fog megjelenni. A felhívást a társaság elnöksége, ha a körülmények is kedvezni fognak, nemsokára ki fogja bocsátani s reméljük, hogy megfelelő visszhangot fog kelteni az egész unitárius társadalomban. Íróinkat pedig már most felkérjük, hogy a sorozatba beilleszthető s valóban komoly értékű műveiket nyujtsák be főtítkárunkhoz, egyben ugyancsak felhívjuk a figyelmüket arra is, hogy az „Unitárius Könyvtár“ újbóli megindítására való tekintettel szintén küldjék be kézírataikat S. Nagy László szerkesztő-főtítkár címére.

KÜLÖNFÉLÉK.

Olvasóinknak a közelgő ünnepek alkalmából lelki békeséget kívánunk. Emelkedjünk fölül a keresztényi hit szárnyaival e földi élet bántalmazásain, keserőségein és nélkülözésein, hogy ünnepelésünk méltó legyen a szeretet nagy Mesteréhez. Az új esztendő pedig hozza meg számunkra jogos reményeink teljesülését, egyéni és egyházi életünk szebb jövőjét.

Az U. I. T. közgyűlése. Mivel egyházi főhatóságunk a november 23-ra kitűzött Főtanácsi gyűlést december 14-re halasztotta: az U. I. T. közgyűlésének határnapja is a szerint módosul. És így a mult számunkban jelzett nov. 22. helyett dec. 13-án d. u. 1/23 órai kezdettel fog megtartatni Kolozsvárt az unitárius főgimnázium V. oszt. tantermében a már közölt tárgysorozattal.

Az idei Főtanács. Kisebbségi sorsunk legszomorubb fejezetéhez érkeztünk. Ez a körülmény örökre emlékezetessé teszi az idei Főtanácsi gyűlésünket, amely dec. 14-én kezdődik. A szétküldött meghívó szerint ennek lesz a hivatása dönteni főgimnáziumaink átszervezésének a kérdésében. Ennél súlyosabb feladat előtt állott valaha az erdélyi unitáriusság egyeteme. Két szívünkhöz forrott főgimnáziumunk egyikének III. oszt. gimnáziummá való visszafejlését, illetve gazdasági szakiskolává való átszervezése kérdésében kell állást foglalnia. Nem mi vetettük fel ezt a kérdést, hanem a nehéz idők és a súlyos körülmények dobták felszínre. Sőt a történelmi multunkhoz való szigoru ragaszkodás, és mind a két főgimnáziumunk nagy szeretete mindig rövidesen útját vágta azoknak a kísérleteknek, amelyek ezt az életbevágó nagy kérdést már évek óta felszínre hozni akarták. Ezért egyházunk erején felüli terheket és áldozatokat vállalt. Azonban elérkezett a tizenkettedik óra. További terheket nem bir el a tagjaiban és egyetemében anyagilag kimerült egyház. Felsőbbrendű érdekek parancsolják, hogy a kérdést tovább ne halogassuk. Választanunk kell. De éppen a kérdés komolysága s egész egyházunkra, sőt az erdélyi magyarságra is kiható nagy